

Selectiebesluit	Plangebied	Spooronderdoorgang N631 - Rijen
	Gemeente	Gilze - Rijen
	Type onderzoek	BOZ en IVO-(verkennende fase)
	Opsteller	Antea Group

Rapport	Herziene versie: V. van Looveren & G. Sophie, 2020: Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen. Spoorkruising door middel van spoortunnel N631 te Rijen. Antea Group 2020/184		
	Projectnummer 420651 definitief revisie 01, 18 januari 2021		
Algemene informatie	Procedure: Nieuw Bestemmingsplan Aanleiding: Aanleg spooronderdoorgang en (tijdelijke) herinrichting direct omgeving d.m.v. aanleg wegen, fietspaden, waterreservoir en werkterrein Oppervlakte plangebied: Het aantal m² wordt in het rapport niet genoemd Zaakidentificatienummer: 4904212100		
Selectiebesluit	☒ De gemeente volgt het advies van haar adviseur (regioarcheologen van RWB) op. ☐ De gemeente stemt in met het advies van het archeologisch onderzoeksbureau. ☐ De gemeente stemt niet in met het advies van het archeologisch onderzoeksbureau. ☐ Geen vervolgonderzoek noodzakelijk ☒ Terrein wordt (deels) vrijgegeven voor de geplande werkzaamheden ☒ Waarde Archeologie kan (deels) vervallen in bestemmingsplan ☐ Vervolgonderzoek is noodzakelijk ☐ Booronderzoek ☐ Proefsleuvenonderzoek ☐ Archeologische opgraving ☐ Archeologische begeleiding ☒ Waarde Archeologie opnemen in bestemmingsplan ☒ Diepte maat voor Waarde_archeologie in waarde aanpassen ☒ In dit stadium geen nader onderzoek uit laten voeren maar – op basis van de nu bekende informatie - de ondergrenzen voor het moeten uitvoeren van nader archeologische onderzoek voor wat betreft de diepte daarvan bij te stellen (inclusief buffer). ☒ De onderbouwing van het advies en het besluit vindt u hieronder. <u>Let wel:</u> als men tijdens bouw- of andere werkzaamheden ondanks vooronderzoek toch op archeologische resten stuit, dan moet dit volgens artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016 zo spoedig mogelijk gemeld worden bij de Minister van OC&W (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Infodesk email: info@cultureelerfgoed.nl of tel: 033-4217456), In dit geval kan het ook bij het meldpunt archeologische bodenvondsten van de provincie Noord-Brabant. U kunt het Meldpunt Archeologie Brabant telefonisch bereiken via: 073 - 681 28 12 of via e-mail: archeologie@brabant.nl.		
Bevoegde overheid	Namens Burgemeester en wethouders van de gemeente Gilze en Rijen, Mevr. I. de Roij, ilsederloij@abg.nl , 088-3821691	Alphen, 09-02-2021	

Advies Selectiebesluit

De RWB geeft advies aan de gemeente. De adviezen maken geen expliciet onderdeel uit van het bestemmingsplan (zoals een bijlage), maar zijn als deskundigenadvies een document ter besluitvorming voor de gemeente in haar rol al bevoegde overheid voor het aspect archeologie.

Conclusie rapport

De rapportage is in grote lijnen helder van opzet en in de herziene versie van de rapportage (BO en IVO-V, d.d. 18 januari 2021) zijn de meeste van de eerder aangereikte opmerkingen (d.d. 30 december 2020) verwerkt en is de tekst op onderdelen aangevuld dan wel aangepast.

Waar het bureauonderzoek eerder door het bevoegde gezag akkoord is bevonden zien we bij de beschrijving van de resultaten van het booronderzoek nog enkele aspecten die onbelicht blijven. Hoewel de gevraagde aanvulling van de eerder in 2019 gezette boringen heeft plaats gevonden is op basis daarvan geen overal beeld gegeven waarbij de boorresultaten van beide veldwerken als één geheel worden gepresenteerd. Afgaande op de boorstaten en de daarbij vermelde maaiveldhoogten t.o.v. NAP is in het plangebied sprake van hoogteverschillen van het maaiveldniveau die oplopen tot ca. 1 meter. Eerder is opgemerkt dat dit van invloed is op de interpretatie van het overall beeld dat middels de boringen verkregen is van de bodemopbouw. Omdat het in het rapport ontbreekt aan een overzicht waarin de verschillen in hoogtes benoemd worden in relatie tot de locatie binnen het plangebied (anders dan het opnemen van deze hoogtes bij de boorstaten in de bijlage) is het aan de lezer van het rapport om dit overzicht voor zichzelf samen te stellen.

Naar aanleiding van de eerder t.a.v. de vorige versie van het rapport gevraagde onderbouwing voor de conclusie dat de bodem verstoord is en derhalve de verwachting bijgesteld zou kunnen worden naar laag, is in het voorliggende rapport een alinea opgenomen waarin aangegeven wordt dat de hier verwachte bodemtypen niet zijn waargenomen. Er wordt echter niet toegelicht of en zo ja waar in boringen nog wel (restanten van) B en of BC-horizonten zijn waargenomen en in hoeverre deze geclusterd/begraven voorkomen waarmee dan de kans op het aantreffen kunnen treffen van archeologische waarden zoals (dieper ingegraven) sporen nog wel aanwezig is. Ook t.a.v. dit aspect is het aan de lezer van het rapport om uit te zoeken of en zo ja waar binnen het plangebied dit aan de orde is en in hoeverre dit van invloed is op het uit te brengen advies.

In aanvulling op bovenstaande is mij bij de beoordeling nog een nieuw aspect opgevallen waarvan bij het overzicht van de bodem verstorende graafwerkzaamheden geen melding wordt gemaakt te weten een gestuurde boring in het (zuid)westelijk deel van het plangebied. Afhankelijk van de omvang en locatie van de in- en uittredepunten die daartoe dienen te worden aangelegd dient ook daarbij rekening gehouden te worden met het aspect archeologie.

Omdat het gezien de planning (*vast willen stellen van het bestemmingsplan*) niet wenselijk is dat voor dit rapport nog een volgende beoordelingsronde ingezet wordt heeft de lezer ten behoeve van de voortgang zelf bovengenoemde overzichten samengesteld en de uitkomst daarvan meegewogen bij het uitbrengen van het advies in deze aan de gemeente Gilze-Rijen.

Waardering rapport

Het advies aan de gemeente Gilze - Rijen is om **het rapport te tekenen voor gezien** en om het rapport om te (laten) zetten naar een definitieve versie.

Adviseur	Mevr. drs. A.M.I. (Niels) van Waveren regioarcheologie@west-brabant.eu	Etten-Leur, 09-02-2020	
-----------------	---	---------------------------	---

Uitgangspunten

Aanvullende uitgangspunten

Uitgaande van het beschikbare onderzoeksrapport (BO en IVO-V, Antea 2021) en op basis daarvan te genereren aanvullende uitgangspunten is een meer genuanceerd beeld op te stellen van de situatie binnen het plangebied. Voor de beschrijving daarvan is het middels (aanvullende) boringen onderzocht deel van het plangebied in 4 zones verdeeld (zones A t/m D) die als volgt omschreven kunnen worden.

- Zone A – ligging ten noorden van de weg Vijf Eiken aan de westzijde van de N361 (boringen 1, 101 t/m 103 en 121)
- Zone B – ligging ten noorden van het spoor aan de oostzijde van de N631 (boringen 118 t/m 120)
- Zone C – ligging ten zuiden van de weg Vijf Eiken en het spoor aan de westzijde van de N631 (boringen 104 t/m 113 en 122 en 123)
- Zone D – ligging ten zuiden van het spoor aan de oostzijde van de N631 (boringen 114 t/m 117)

Om bij nader onderzoek – *in het geval (deels) intacte bodemprofielen aanwezig zijn* - te inventariseren of er daadwerkelijk archeologische waarden in de vorm van sporen/vondsten aanwezig zijn wordt doorgaans (middels proefsleuvenonderzoek) een vlak aangelegd in de top van de C-horizont (oorspronkelijke moedermateriaal waarin bodemvorming heeft plaats gevonden dat veelal licht van keur is) waarin sporen goed zichtbaar zijn. Afhankelijk van de diepte waarop deze C-horizont wordt aangetroffen in de boring en het al dan niet nog aanwezig zijn van daarboven te verwachten intacte delen van het oorspronkelijke bodemprofiel is een uitspraak te doen over de kans op het nog aan kunnen treffen van (al dan niet dieper ingegraven) archeologische sporen. Waar afzettingen van de formatie van Sterksel relatief ondiep (al) zijn waargenomen is de kans groot dat het bovenliggende dekzand af- dan wel vergraven is. De top van de C-horizont waarin eventueel aanwezige sporen zichtbaar kunnen zijn is in dat geval verstoord dan wel verdwenen. Waar in de top van de C-horizont sporen verwacht mogen worden kan ervoor gekozen worden om de dit niveau – voorzien van een buffer van ca. 20 centimeter ter bescherming van de sporen – als uitgangspunt te hanteren en als bijgestelde ondergrens op te nemen in het bestemmingsplan. Deze is immers gebaseerd op uitgevoerd bodemonderzoek en daadwerkelijke data die ter plaatse verkregen is.

De boringen die in eerste instantie in 2019 vrijwel direct langs de bestaande weg zijn gezet blijken grotendeels verstoord te zijn dan wel met de top van de C-horizont uit te komen in de afzettingen van de formatie van Sterksel (boringen 2 t/m 7). Uitzondering hierop vormt boring 1 die qua bodemopbouw vergelijkbaar is met de overige boringen in zone A. Afgaande op de in de rapportage gegeven informatie m.b.t. deze en de aanvullend in 2020 gezette boringen (boringen 101 t/m 123) kan over de verschillende zones het volgende gesteld worden:

Zone A

In de boringen zien we dat in deze zone ophoging van het oorspronkelijke maaiveld heeft plaatsgevonden waarmee het maaiveld hier in de huidige situatie globaal ca. 0,30 meter hoger ligt dan in zone B (ten oosten van de N631) en ook hoger dan het noordelijk deel van zone C (ten zuiden van het spoor). In de boringen 1, 102, 103 en boring 121 is nog een deel van het oorspronkelijke bodemprofiel aanwezig en daarmee de top van de C-horizont aanwijsbaar. Dit laatste geldt ook voor boring 101 waar de A- en B-horizont echter verdwenen zijn en in plaats daarvan een ophoogdek van ruim een meter dikte werd gedocumenteerd. Hoogste punt waarop de top van de C-horizont in deze zone aangesneden kan worden ligt op een diepte van ca. 10,00 meter + NAP.

Zone B

In de bodembeschrijving van de boringen 118 t-m 120 - die direct ten oosten van de weg en het daarlangs gelegen fietspad zijn gezet- wordt voor 2 daarvan (boringen 118 en 119) vermeld dat zich vrij kort onder de huidige bouwvoor afzettingen van de formatie van Sterksel bevinden. Ook bij boring 120 is dit het geval maar dan op een diepte van 1,30 meter – maaiveld. Er is geen sprake van (delen van) een intact bodemprofiel en onverstoorde top van de C-horizont in dekzand. De kans op het aantreffen van archeologische sporen is in deze zone daarom bij te stellen naar laag.

Zone C

In zone C ligt het noordelijk deel ca. 0,4 tot 0,5 meter lager dan het zuidelijk deel. In het noordelijk deel zien we dat op een aantal van de boorlocaties de bodem verstoord dan wel omgewerkt is of opgehoogd waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel niet langer intact aanwezig is dan wel dusdanig verstoord dat de verschillende bodemhorizonten niet langer herkenbaar zijn. Ook in de boringen die in het noordelijk deel van deze zone tot op grotere diepte zijn gezet (boringen 122 en 123) is geen intact bodemprofiel en/of archeologische relevant niveau waargenomen. Meer zuidelijk (hoger gelegen deel van deze zone) (b)lijkt de bodem in een aantal boringen afgetopt te zijn waardoor van intacte delen van het oorspronkelijk aanwezige bodemprofiel geen sprake meer is (boringen 110, 111 en 113). De kans op het aantreffen van archeologische sporen is in deze zone daarom bij te stellen naar laag.

Zone D

De boringen die in deze zone zijn gezet bevinden zich in een met bomen begroeide zone. Bij drie van de 4 boringen is sprake van een begraven bodem (boringen 114, 116 en 117) die in elk geval in twee gevallen nog intact aanwezig is. In boring 115 zien we dat de top van de C-horizont vrijwel direct aan het maaiveld ligt en deze zone in het verleden blijkbaar een wisselende maaiveldhoogte heeft gekend. Uitgaande van de hoogst gelegen top van de C-horizont kan deze in zone D aangesneden worden vanaf ca. 11,00 meter + NAP.

NB: In aanvulling op bovenstaande is mij bij de beoordeling nog een nieuw aspect opgevallen waarvan bij het overzicht van de bodem versturende graafwerkzaamheden geen melding wordt gemaakt te weten **een gestuurde boring in het (zuid)westelijk deel van het plangebied**. Op afbeelding 6 van het bureauonderzoek is aan de westzijde van de N631, ter hoogte van de aan te leggen wadi en ten noorden daarvan, van noord naar zuid een strook grond gemarkeerd/gereserveerd voor de aanleg van een gestuurde boring. Hoewel in deze zone aangegeven staat dat de boring op een diepte van 8 meter – maaiveld zal worden aangelegd is voor de aanleg vrijwel altijd een intrede- en uittreidelocatie nodig. De omvang van dergelijke in- en uittredepunten varieert maar heeft gemiddeld een omvang van 4 bij 6 meter aan het maaiveld. Afhankelijk van de locatie van deze in- en uittredepunten (zone A en C ?) zal bij de aanleg daarvan al dan niet rekening gehouden moeten worden met het aspect archeologie.

Advies selectiebesluit

Advies selectiebesluit

Het advies betreffende het selectiebesluit is om in dit stadium niet zozeer nader onderzoek te laten uitvoeren maar om – **op basis van de nu bekende informatie - de ondergrenzen voor het moeten uitvoeren van nader archeologische onderzoek voor wat betreft de diepte daarvan bij te stellen (inclusief buffer)**. Waar deze voorafgaande aan het uitgevoerde bureau- en booronderzoek conform het bestaande bestemmingsplan vastgesteld was op 0,40 meter – maaiveld wordt geadviseerd om uit te gaan van de volgende bijgestelde ondergrenzen dan wel verwachting:

- **Zone A** – De ondergrens voor het moeten uitvoeren van nader archeologisch onderzoek dient bijgesteld te worden naar 10,20 meter +NAP. Dit betekent effectief dat in deze zone niet dieper gegraven mag worden dan de genoemde diepte zonder eerst nader onderzoek uit te (laten) voeren.
- **Zone B** – De verwachting voor deze zone kan bijgesteld worden naar laag. Er zijn voor deze zone geen restricties m.b.t. de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling.
- **Zone C** – De verwachting voor deze zone kan bijgesteld worden naar laag. Er zijn voor deze zone geen restricties m.b.t. de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling.
- **Zone D** – De ondergrens voor het moeten uitvoeren van nader archeologisch onderzoek dient bijgesteld te worden naar 11,20 meter +NAP. Dit betekent effectief dat in deze zone niet gegraven mag worden zonder eerst nader onderzoek uit te (laten) voeren.

Dit betekent voor de zones A en D dat deze gronden, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd zijn voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden. Er gelden dan bepaalde regels t.a.v. bouw- en aanlegvergunningen. Kort samengevat betekent dit dat wanneer er bouwwerken of grondwerkzaamheden gepland zijn die dieper gaan dan de voor deze zones genoemde ondergrenzen + NAP- dan dient vooraf nader archeologisch onderzoek plaats te vinden. Afhankelijk van de resultaten hiervan kunnen er verschillende maatregelen genomen worden t.a.v. de bouwvergunning. Dit zijn behoud *in situ*, dus aanpassing van de bouwplannen, behoud *ex situ*, dus opgraven of het begeleiden van de bodem verstorende werkzaamheden.

NB: Bovenstaande beschrijving per zone is niet van toepassing op de boringen die in 2019 tussen de bestaande weg en het daarnaast gelegen fietspad zijn gezet (boringen 2 t/m 7). Voor de terreindelen tussen de bestaande weg en het fietspad dient, m.u.v. de zone rondom boring 1 (zone A), de verwachting in de zones B, C en D bijgesteld te worden naar laag.

Overige opmerkingen:

In het kader van de voorgenomen ontwikkeling is slechts tot op de verstoringsdiepte van de voorgenomen graafwerkzaamheden geboord. Dit onderzoek is daarmee niet bruikbaar voor toekomstige bodemingrepen binnen- en in de directe omgeving van het plangebied die dieper zullen reiken dan de gehanteerde boordiepte. De dubbelbestemming waarde archeologie dient in de zones A en D dan ook gehandhaafd te blijven.

Voor die zones waaraan op basis van het vooronderzoek een lage verwachting kan worden toegekend is het volgende nog van toepassing: Als men tijdens bouw- of andere werkzaamheden ondanks vooronderzoek toch op archeologische resten stuit, dan moet dit volgens artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016 zo spoedig mogelijk gemeld worden bij de Minister van OC&W (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: Infodesk email: info@cultureelerfgoed.nl of tel: 033-4217456). In dit geval kan het ook bij de gemeente of bij het meldpunt archeologische bodemvondsten van de provincie Noord-Brabant (archeologie@brabant.nl).